

INFORME DE CONJUNTURA

L'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

Sumari

Ocupació	2
Atur	5
Preus	6
Turisme	7
Estructura empresarial	9
Comerç exterior	11

Previsions

Ocupació	😊
Atur	😐
Preus	😐
Turisme	😊
Estructura empresarial	😞
Comerç exterior	😞

Llegenda icones:

Empitjora

Igual

Millora

Tercer trimestre del 2014

El tercer trimestre de l'exercici ha experimentat un fort augment de l'ocupació en termes interanuals i un descens important de l'atur i la seva taxa, fet que es deu més a l'increment en el nombre d'ocupats que no pas a la variació dels actius. La recuperació de l'ocupació a la indústria, principalment, i als serveis ha estat significativa en aquest període. Tot i així, no es pot oblidar que la zona té una de les taxes d'atur més elevades de Catalunya i que els aturats de llarga durada representen un 63,43% del total d'aturats.

Altres indicadors de l'activitat econòmica de la zona tenen uns resultats un xic contradictoris. Un de significatiu és el turisme que, per a l'exercici de 2014 (fins a l'octubre), ha registrat un nombre de viatgers superiors a l'exercici anterior, tot i que el nombre de pernотacions ha augmentat menys. Aquesta dada posa de manifest un aspecte important: la caiguda en pernотacions en hotels ha representat una disminució de l'estada mitjana dels visitants a la zona, fet que ens fa pensar que, tot i l'arribada superior de visitants —principalment de residents—, la despesa mitjana ha estat relativament inferior. Un altre indicador important que cal ressaltar per a la valoració de la conjuntura actual és la disminució interanual de les exportacions (en un -4,29% fins a l'agost), que s'ha degut, en part, a les dificultats per trobar mercats alternatius, ja que hi ha hagut poc creixement de la zona euro, que és la receptora principal de les vendes de la zona a l'exterior.

El conjunt d'aquests elements ens fa reflexionar sobre les dificultats per trobar un camí de creixement consolidat a la zona. Tot i la recuperació de l'ocupació en un mercat de treball poc dinàmic i amb fortes dificultats per satisfer les particularitats de l'oferta que s'hi genera, es detecta una caiguda de vendes a l'exterior i una temporada turística amb una limitació en els ingressos més que no pas en el nombre de visitants.

A tot això cal afegir-hi una dificultat per fer créixer la demanda interior, que es manifesta amb un indicador de preus negatius des de fa diversos mesos. Es treballa molt per sota de la capacitat de producció de l'àrea, la demanda no estira i demanar inversions sense expectatives és problemàtic. L'activitat està bastant aturada i, en aquesta situació de dificultats de l'oferta, trobar una línia de continuïtat i expectatives favorables es redueix. En el 2014 estem al mateix nivell que en el 2005.

1. ELS OCUPATS

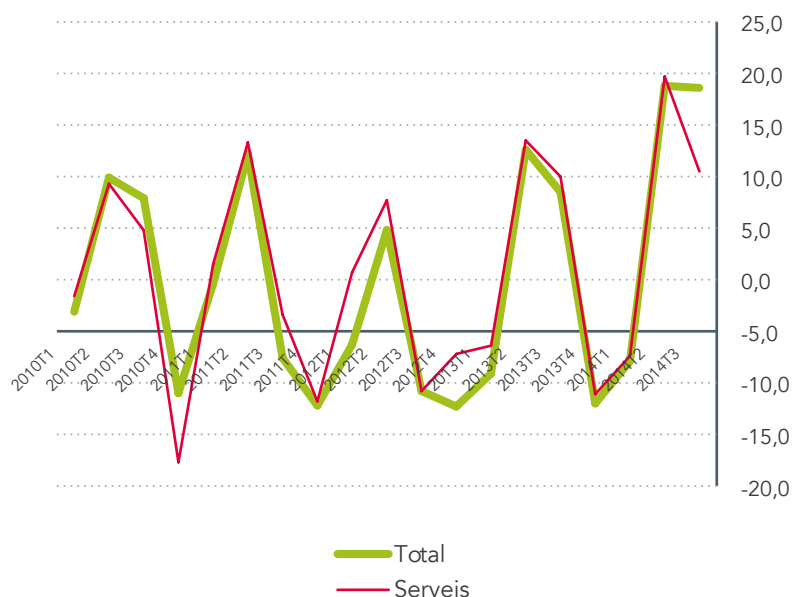
Nombre d'ocupats . Tercer trimestre de 2014

TOTAL	2011	2012	2013	2014
Nombre d'ocupats	336,4	311,9	311,6	329,1
Variació anual	-1,98	-7,28	-0,10	5,62

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
Milers				
2011	15,7	65,8	28,4	226,5
2012	15,0	55,5	29,2	212,3
2013	13,7	47,8	27,8	222,2
2014	14,5	58,2	22,5	233,9
Sig. Sectorial %				
2011	4,67	19,56	8,44	67,33
2012	4,81	17,79	9,36	68,07
2013	4,40	15,34	8,92	71,31
2014	4,41	17,68	6,84	71,07
Var. interanual %				
2010-11	-7,10	13,44	-20,00	-2,70
2011-12	-4,46	-15,65	2,82	-6,27
2012-13	-8,67	-13,87	-4,79	4,66
2013-14	5,84	21,76	-19,06	5,27

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Població Activa (EPA)

Variació ocupació Tarragona. Milers de persones. Tercer trimestre.

En el tercer trimestre de l'exercici s'ha creat ocupació neta a les comarques del Camp i de l'Ebre (unes 18.000 persones en dades interanuals), que equival a un increment del 5,62%. Feia anys que durant la temporada estival no es creava ocupació neta (podem observar el descens interanual en el quadre següent), fet molt positiu per a l'economia de la zona.

Tot i aquest augment de l'ocupació, les xifres no han assolit els valors de fa quatre anys, circumstància que té lloc en tots els sectors de producció, excepte en els serveis. Ha estat aquest darrer sector el que ha creat més ocupació (en dades interanuals) a l'àrea. Aquest increment —conjuntament amb el de la indústria i, en menor mesura, el de l'agricultura— ha fet augmentar el nombre d'ocupats en 23.000 persones, que, en termes nets, disminueixen per la pèrdua de més de 5.000 ocupats en la construcció, sector que continua perdent població ocupada a l'àrea.

Aquest trimestre destaca d'una manera important la creació d'ocupació industrial, que augmenta en un 21,76% en valors interanuals; mentre que els serveis i l'agricultura augmenten un 5,27% i 5,84%, respectivament. La construcció, en canvi, experimenta una disminució del 19,06%.

La distribució sectorial dels ocupats a les comarques del Camp i de l'Ebre ens indica una forta terciarització de l'economia, ja que el sector serveis se situa —sembla que d'una manera estructural— per sobre del 70% del total de l'ocupació a la zona. La indústria —tot i el seu augment en dos punts des del 2013— es troba en un percentatge dos punts inferior del que tenia l'any 2011; mentre que l'agricultura sembla mantenir-se estable a la franja del 4% i la construcció continua a la baixa, cosa que, en l'exercici actual, significa un 6,84%, més de dos punts per sota del que representava l'any 2013.

En aquest marc de l'ocupació sectorial a la zona, cal ressaltar la significació del sector terciari com a creador d'ocupació. Si observem el gràfic, podem veure una evolució sempre similar a la del total de variació en diferències trimestrals de l'ocupació, que mostra xifres lleugerament superiors a les totals des del 2010, excepte en el segon semestre del 2010, part del 2011 i el trimestre actual. Podem considerar que aquests períodes estan molt relacionats amb l'augment de les exportacions per la creació de l'ocupació industrial i, en el trimestre actual, la variació superior en la indústria, que en els serveis podria indicar el mateix i ser un indicatiu d'un augment futur de les exportacions o de la demanda interior.

1.1. L'ocupació comarcal. Dades de la Seguretat Social

Variació interanual afiliats a la Seguretat Social. Setembre 2014

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total	Autònoms	Assalariats
Alt Camp	-1,16	2,28	2,94	3,06	2,60	1,05	3,00
Baix Camp	0,66	0,84	-4,61	3,70	2,55	1,76	2,77
Baix Penedès	1,17	2,10	0,95	2,81	2,52	1,49	2,95
Conca de Barberà	0,00	0,13	-7,48	3,31	0,90	0,51	1,04
Priorat	0,70	2,33	-6,05	1,94	1,05	-1,47	3,36
Tarragonès	2,23	-1,27	-7,83	2,31	1,17	3,19	0,89
Camp de Tarragona	0,45	0,32	-5,12	2,79	1,77	2,00	1,72
Baix Ebre	-1,47	0,83	-3,87	-1,18		1,61	-2,25
Montsià	-2,35	0,76	1,46	2,48	1,68	-0,13	2,64
Ribera d'Ebre	-0,37	0,19	-4,26	3,70	1,71	1,42	1,91
Terra Alta	-2,49	7,34	0,27	2,65	1,93	0,87	3,38
Terres de l'Ebre	-1,80	1,27	-2,07	0,73	0,36	0,87	0,10
Província de Tarragona	-0,78	0,50	-4,46	2,47	1,52	1,67	1,48
Catalunya	1,00	0,50	-0,71	2,80	2,21	2,35	2,18

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social

Distribució sectorial dels treballadors afiliats a la Seguretat Social. Setembre 2014

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total	Autònoms	Assalariats
Alt Camp	3,63	37,00	6,19	53,18	100	19,99	80,01
Baix Camp	1,83	15,28	7,26	75,64	100	21,57	78,43
Baix Penedès	1,22	15,13	8,51	75,14	100	29,18	70,82
Conca de Barberà	5,55	44,05	6,90	43,49	100	25,97	74,03
Priorat	18,66	24,77	8,76	47,81	100	46,55	53,45
Tarragonès	0,33	12,55	6,08	81,04	100	12,37	87,63
Camp de Tarragona	1,46	16,78	7,19	74,57	100	17,87	82,13
Baix Ebre	5,71	15,00	8,91	70,38	100	29,30	70,70
Montsià	6,65	22,74	7,27	63,34	100	34,26	65,74
Ribera d'Ebre	11,33	11,25	13,23	64,19	100	40,56	59,44
Terra Alta	25,53	20,85	11,65	41,98	100	57,37	42,63
Terres de l'Ebre	8,22	17,64	9,19	64,95	100	34,08	65,92
Província de Tarragona	2,59	16,76	7,10	73,55	100	20,76	79,24
Catalunya	1,15	15,46	5,69	77,69	100	18,67	81,33

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social

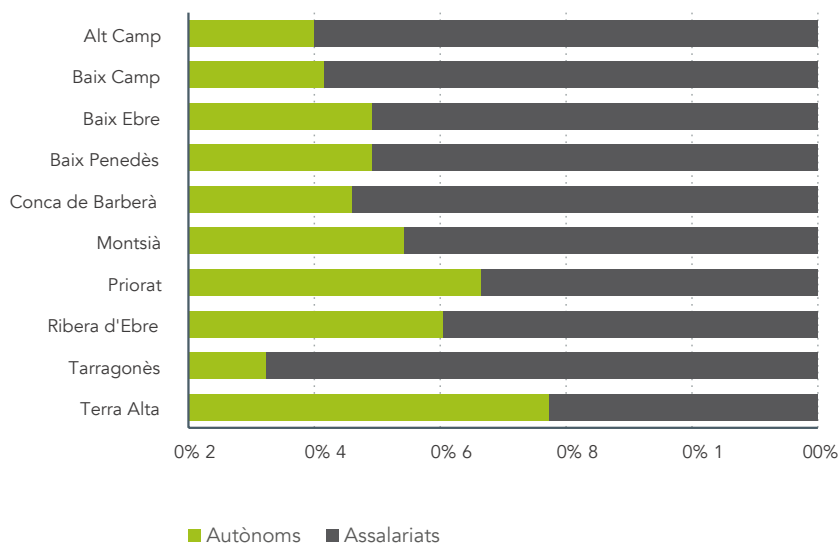
L'augment de l'ocupació que hem assenyalat a partir de l'EPA també es confirma amb les dades de la Seguretat Social i en la seva variació interanual. Al conjunt de l'àrea, el nombre de persones afiliades ha augmentat un 1,52% (1,77% en el Camp de Tarragona i solament un 0,36% a les Terres de l'Ebre). Aquests percentatges són inferiors a la variació del conjunt català, que ha estat d'un 2,21%. Si considerem les variacions per comarques i sectors, podem ressaltar que en totes les comarques s'ha experimentat un augment, excepte en el Baix Ebre. Aquest augment ha estat relativament significatiu a l'Alt Camp, el Baix Camp i el Baix Penedès, on hi ha hagut un increment superior a la mitjana catalana. Per sectors i comarques, tenim un descens dels ocupats en l'agricultura en totes les comarques de les Terres de l'Ebre i l'Alt Camp; la indústria augmenta més que en el conjunt català i, en l'àmbit comarcal, trobem més ocupació en totes les comarques, amb l'excepció del Tarragonès; la construcció disminueix molt més que en el conjunt de Catalunya i ho fa en totes les comarques, amb l'excepció de l'Alt Camp, el Baix Penedès i el Montsià; mentre que els serveis augmenten menys que en el conjunt català, encara que incrementen gairebé en totes les comarques (no ho fan al Baix Ebre).

A partir del quadre, podem observar una altra relació: la variació entre autònoms i assalariats, que presenta una variació interanual superior en els autònoms, principalment motivat per l'augment d'aquests —i no dels assalariats— en el Tarragonès, el Baix Camp i el Baix Ebre.

Si ens fixem en l'estructura d'ocupació sectorial en l'àmbit comarcal dels afiliats a la Seguretat Social el setembre del 2014, ens adonem que hi ha diferències importants. En primer lloc, podem observar diferències entre el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, amb un pes molt diferenciat en l'agricultura —amb una major ocupació a les comarques de l'Ebre— i en els serveis —amb un pes superior al Camp. En canvi, la significació relativa de la indústria i la construcció és similar a les dues àrees. Per comarques, cal assenyalat: el pes de l'agricultura al Priorat, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta; la significació de la indústria a l'Alt Camp i la Conca de Barberà; el pes de la construcció a la Ribera d'Ebre i la Terra Alta, i la significació dels serveis al Baix Camp, el Baix Penedès, el Baix Ebre i, principalment, al Tarragonès.

1.1. L'ocupació comarcal. Dades de la Seguretat Social

La significació de l'ocupació dels assalariats i autònoms

El quadre també ens indica la rellevància de l'ocupació assalariada i la d'autònoms. Podem observar el pes dels assalariats a l'Alt Camp i el Tarragonès i el pes dels autònoms en l'ocupació comarcal al Priorat, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta, amb una significació superior al 40% del total d'afiliacions.

2. ELS ATURATS

Taxa d'atur. Tercer trimestre

	Tarragona	Catalunya	Espanya
2010	18,23	17,31	19,59
2011	19,83	19,38	21,28
2012	23,44	22,46	24,79
2013	25,19	22,55	25,65
2014	20,79	19,1	23,67

Font: elaboració pròpia a partir de l'EPA

Els aturats. Anàlisi sectorial. Tercer trimestre

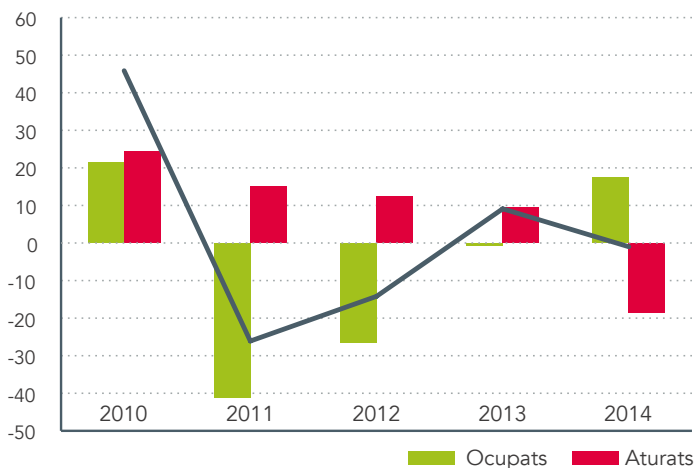
Milers	TOTAL	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Llarga durada
2011	83,2	4,3	3,4	7,8	25,7	42,0
2012	95,5	6,5	5,6	5,1	27,1	51,2
2013	104,9	4,7	7	3,9	27,2	62,2
2014	86,4	3,7	3,5	4,5	19,8	54,8

Taxa d'atur	TOTAL	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Llarga durada
2011	19,83	21,50	4,91	21,55	10,19	10,91
2012	23,44	30,23	9,17	14,87	11,32	12,43
2013	25,19	25,54	12,77	12,30	10,91	12,05
2014	20,79	20,33	5,67	16,67	7,80	8,76

Distribució	TOTAL	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Llarga durada
2011	100	5,17	4,09	9,38	30,89	50,48
2012	100	6,81	5,86	5,34	28,38	53,61
2013	100	4,48	6,67	3,72	25,93	59,29
2014	100	4,28	4,05	5,21	22,92	63,43

*Aturats que cerquen la primera ocupació o fa més d'un any que estan desocupats
Font: elaboració pròpia a partir de l'EPA

Variació interanual tercer trimestre en milers

Font: elaboració pròpia a partir de l'EPA

L'àrea manté una taxa d'atur molt elevada (20,79%), que se situa entremig de la mitjana catalana i l'espanyola. Aquest volum de persones a l'atur explica les dificultats de l'ocupació a la zona i representa un fre en el seu dinamisme econòmic. Malgrat aquesta realitat, cal destacar que, per al trimestre actual (el tercer de l'any i que correspon a la temporada estival), en dades interanuals, la taxa ha disminuït quatre punts i mig, un descens molt superior al que s'ha experimentat en el conjunt català i espanyol.

En dades interanuals, durant el tercer trimestre, el nombre de persones aturades ha disminuït en 18,5 milers, mentre que l'ocupació ha augmentat en 17,5 milers de persones. Això ens indica que la disminució de l'atur ha estat en un 94,59% per l'increment de l'ocupació i solament en un 5,41% per la disminució del nombre d'actius. La taxa d'atur sectorial és elevada a l'agricultura, tot i el baix nombre d'ocupats a l'àrea, i a la construcció —tot i això, cal assenyalar que molts d'aquests aturats es classifiquen com a aturats de llarga durada. En els dos grups d'activitat, la taxa és superior al 15%, mentre que als serveis és d'un 7,80% i a la indústria, d'un 5,67%, amb una disminució significativa si la comparem amb la de l'any anterior.

A partir d'aquestes xifres d'atur, podem fer una doble valoració: en primer lloc, la seva disminució —tal com assenyàvem anteriorment i, complementant aquesta visió, volem indicar que la taxa d'atur sectorial és del 8,76%— i, en segon lloc, la preocupació pel fet que el pes del nombre de persones que volen entrar al mercat de treball o fa més d'un any que estan a l'atur és molt elevat, ja que representa un 63,43% del total de persones aturades (encara que, en dades interanuals, ha disminuït en prop de 7.500 persones, el que representa una disminució relativa de l'11,89%).

El pes dels aturats de llarga durada i el de la construcció —amb molt menys pes relatiu— han estat els grups el pes dels quals s'ha incrementat més en el conjunt dels aturats. D'altra banda, els serveis —tot i representar un 22,92%— disminueixen la seva significació en tres punts, mentre que els aturats provinents de la indústria representen el 4,05% del total.

En els darrers anys, per al tercer trimestre de l'exercici, s'observava un comportament diferenciat en les causes de l'atur. L'any 2010 hi va haver un augment d'atur perquè es va crear ocupació i va augmentar el nombre d'actius; en canvi, el 2011 i el 2012 es va produir una caiguda forta en les xifres d'ocupació, que van ser superiors a la disminució dels actius, cosa que implica un fort augment de l'atur. El 2013 es va incrementar l'atur, no es va crear ocupació i, en el període estival, es van incrementar els actius. En canvi, en l'actual exercici, s'ha creat ocupació, no han augmentat els actius i l'atur ha disminuït per primera vegada des del 2010.

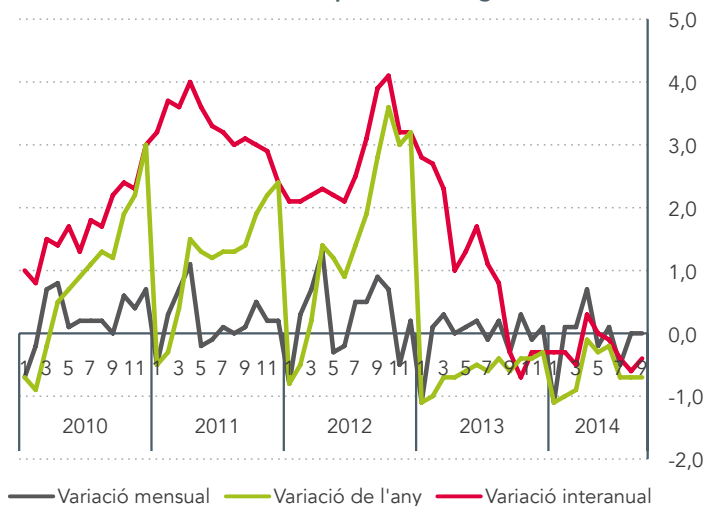
3. L'ÍNDEX DE PREUS DE CONSUM (IPC)

Índex de preus de consum. Juny de 2014 (Base 2011)

Base 2011	Tarragona	Catalunya	Espanya
Índex general	103,362	104,711	103,668
Aliments i begudes no alcohòliques	104,794	105,258	104,607
Begudes alcohòliques i tabac	113,548	113,853	114,226
Vestit i calçat	95,929	95,374	95,753
Habitatge	108,146	109,595	108,656
Parament de la llar	98,846	102,914	100,998
Medicina	113,539	113,420	110,631
Transports	103,968	104,956	105,162
Comunicacions	86,342	86,218	86,304
Esbarjo i cultura	96,222	101,473	99,792
Ensenyament	116,739	118,985	115,319
Hotels, cafès i restaurants	104,292	103,545	102,492
Altres béns i serveis	105,983	107,158	105,547
Variacions interanuals %			
Índex general	-0,4	0,1	-0,2
Aliments i begudes no alcohòliques	0,3	-0,1	-0,8
Begudes alcohòliques i tabac	-0,1	0,0	0,4
Vestit i calçat	0,1	0,3	0,1
Habitatge	1,7	2,5	2,2
Parament de la llar	-1,8	-0,2	-0,6
Medicina	0,7	0,3	-0,4
Transports	-1,4	-1,0	-1,0
Comunicacions	-5,9	-5,9	-5,9
Esbarjo i cultura	-4,3	-1,7	-2,0
Ensenyament	1,1	1,1	2,0
Hotels, cafès i restaurants	0,2	0,5	0,7
Altres béns i serveis	1,6	1,7	1,2

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

La variació de l'IPC a les comarques de Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

Des de principis del 2011, l'índex de preus acumulat a la zona ha augmentat un 3,36%, mentre que en el conjunt català ho ha fet un 4,71% i a l'espanyol, un 3,66%. L'àrea té una taxa d'inflació comparativament inferior a la de les altres zones, fet que assenyalava per a la major part de grups d'activitat —excepte vestit i calçat, medicina, comunicacions, hotels, cafès i restaurants— que experimenten augments un xic superiors o disminucions inferiors. Les estructures diferents del mercat minorista i les pressions de la demanda comporten petites variacions, que, en part, assenyalen una sèrie d'especificitats del mercat de consum de la zona tant en la demanda com en l'oferta.

Si considerem l'evolució del mes de setembre, l'índex de preus de consum (IPC) ha estat negatiu, és a dir, hi hagut una disminució en l'indicador de preus minoristes, que en el cas de Tarragona representa —en variació interanual— un -0,4%; per Catalunya, un 0,1%, i per Espanya, un -0,2%. En tots els grups considerats, l'indicador de variació per Tarragona és inferior o igual que en les altres àrees, excepte en el grup de medicina, on la variació, al·luviana, de la zona ha estat superior que en els altres llocs. Els grups amb índexs positius de la zona, han estat: aliments i begudes no alcohòliques; vestit i calçat; habitatge; medicina; ensenyament; hotels, cafès i restaurants, i altres serveis; mentre que els grups que no han compensat la forta davallada han estat: comunicacions, esbarjo i cultura, transports, i parament de la llar.

Des del setembre de l'exercici anterior —en què es veu una variació de l'IPC interanual pla—, estem en un període d'inflació controlada que fa témer una situació deflacionària per la forta caiguda de la demanda interna, ja que el nivell d'atur i la reducció de salaris en dificulta l'augment. Tot i que a la zona hi hagut una demanda complementària per l'afluència turística, això no ha pressionat una oferta que ja la tenia descomptada.

4. L'ACTIVITAT TURÍSTICA

Variació interanual d'indicadors turístics (2014-2013)

Viatgers	Hotels	Càmpings	Apartaments	Cases rurals	TOTAL
setembre	2,01	11,29	9,54	32,35	4,68
agost	7,98	9,31	-3,04	27,41	7,20
juliol	-1,02	-5,30	14,31	18,43	-0,38
juny	4,86	-4,78	11,09	8,32	3,06
maig	2,71	0,07	54,64	56,10	5,44
abril	30,34	93,30	219,59	114,67	50,34
març	-44,27	-62,90	-79,67	-9,83	-49,23
febrer	19,84	64,97	-18,90	118,54	22,94
gener	5,60	45,81	-77,79	-7,26	5,43
TOTAL	3,05	3,85	14,34	34,11	4,42
Pernoctacions	Hotels	Càmpings	Apartaments	Cases rurals	TOTAL
setembre	-0,58	30,57	-17,51	27,26	4,59
agost	-0,69	11,24	3,70	40,86	4,15
juliol	-5,97	-2,03	10,45	34,32	-2,45
juny	-6,19	6,48	14,57	-7,78	-0,79
maig	-3,86	7,09	26,86	53,94	1,40
abril	17,36	81,27	182,90	280,78	42,60
març	-39,63	-56,11	-76,34	-35,58	-45,97
febrer	18,49	239,65	48,34	94,93	35,80
gener	1,17	32,07	-80,26	-10,22	0,06
TOTAL	-3,32	10,61	6,41	37,26	2,01

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

Variació interanual indicadors turístics per residents i no-residents 2014-2013

Dies	Total	Residents	No residents
Hotels	3,05	13,88	-7,82
Càmpings	3,85	10,34	-7,92
Apartaments	14,34	22,44	8,99
Cases rurals	34,11	30,87	52,74
Total	4,42	13,64	-5,83
Var. 2013/12	Total	Residents	No residents
Hotels	-3,32	13,02	-11,44
Càmpings	10,61	27,01	-8,63
Apartaments	6,41	6,78	6,24
Cases rurals	37,26	20,90	79,78
Total	2,01	18,14	-8,38

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

Ja podem avançar els resultats principals de la temporada turística a la Costa Daurada i les Terres de l'Ebre i comparar-los amb els de l'exercici anterior (hi ha dades disponibles fins a finals de setembre). A partir d'aquestes dades, podem observar un augment del 4,42% dels visitants i del 2,01% de les pernoctacions. Si comparem el dinamisme al llarg de l'exercici actual amb l'anterior, cal destacar diversos aspectes. En primer lloc, hi ha un augment del nombre de visitants i pernoctacions per a quasi tots els mesos de l'exercici —tenint en compte el canvi de març a abril de la setmana santa i també la disminució del mes de juliol en hotels i càmpings, principals ofertes de la zona, que ens indiquen que la temporada no s'iniciava amb gaire eufòria. En segon lloc, aquesta ocupació menor va ser compensada globalment, però cal fer-ne algunes precisions: la variació en el nombre de visitants va ser superior que en el de pernoctacions en termes generals, però hi ha diferències importants pel que fa al tipus d'oferta (les pernoctacions disminueixen en els hotels i s'escurcen en els apartaments en augmentar menys que el nombre de visitants, fenomen contrari al que va succeir en els càmpings i cases rurals).

Un altre aspecte important de la temporada turística ha estat l'increment significatiu dels visitants residents i la disminució dels no-residents, cosa que també ha succeït amb les pernoctacions. Els residents han augmentat en tots els tipus d'oferta, mentre que els no-residents han disminuït en les dues ofertes principals (un 7,82 en hotels i un 7,92% en càmpings). Pel que fa a les pernoctacions, la consideració pot ser la mateixa disminució en hotels (-11,44%) i càmpings (-8,63%), davallada superior al nombre de visitants, que comporta —com veurem posteriorment— una disminució mitjana dels dies d'estada.

Les pernoctacions mitjanes per visitant han disminuït en un -2,30% en variació interanual; les d'hotels, en un -6,19%, i les d'apartaments, en -6,94%. En canvi, les pernoctacions en càmpings s'han incrementat en un 6,51% i les de cases rurals, en un 1,87%. La disminució ha estat deguda al fet que els no-residents han optat per menys estades en les principals ofertes (només han augmentat les de les cases rurals), el que ens porta a una disminució del -2,71% dels dies d'estada mitjana en la temporada actual. Els residents també han disminuït la seva estada mitjana en totes les ofertes —principalment, en apartaments i cases rurals, així com en hotels—, que s'ha compensat, en part, per l'augment en els càmpings.

4. L'ACTIVITAT TURÍSTICA

Variació indicadors turístics per residents i no residents 2014/ 2013.

El quadre de pernoctacions mitjanes ens mostra un altre aspecte que cal considerar i que ja és tradicional a l'àrea en la temporada estival: les pernoctacions són molt superiors per als no-residents, que de mitjana superen els sis dies; mentre que, per als residents, la mitjana no arriba a quatre dies (s'allarga en càmpings i apartaments; però, en el cas d'hotels i cases rurals, es redueix a menys de tres dies).

La dinàmica de la demanda en comporta una distribució diferenciada pels diferents tipus d'oferta, cosa que té conseqüències directes sobre la despesa turística. Si observem el quadre que mostra la distribució de la demanda per visitants i pernoctacions dels dos darrers exercicis, podem veure la pèrdua de pes relatiu dels hotels de l'any 2014 (principalment, per la caiguda dels no-residents). Quant als càmpings —segon element amb una major importància en la demanda turística de la zona—, s'observa que es manté el nombre de viatgers i que augmenten les pernoctacions (principalment, dels residents), mentre que la seva atracció relativa cap als no-residents ha perdut la significació del 2013. Els apartaments i les cases rurals han incrementat l'interès de la demanda tant quant als residents com als que no ho són.

La temporada turística de l'exercici del 2014 ha experimentat un augment en el nombre de visitants i pernoctacions en relació amb l'exercici anterior, però cal matissar que ha pres importància el turisme dels residents i s'ha observat una disminució en el dels no-residents, cosa que ha fet bellugar el dinamisme sectorial de l'oferta, principalment pel que fa als hotels, que són un element bàsic de l'oferta turística a la zona. La disminució en el nombre de pernoctacions i la pèrdua de la seva incidència en el conjunt de la demanda de l'àrea —en relació amb l'exercici anterior— indubtablement ha tingut un efecte en els ingressos i en la despesa turística del sector i el seu efecte de transmissió cap a una demanda de subministrament complementària.

Pernoctacions mitjanes dies i variació 2014-2013

Total	Hotels	Càmpings	Apartaments	Cases rurals	Total
Dies 2014	4,10	7,02	6,16	2,89	4,94
Dies 2013	4,37	6,59	6,62	2,84	5,06
Variació14/13	-6,19	6,51	-6,94	1,87	-2,30

Residents	Hotels	Càmpings	Apartaments	Cases rurals	Total
Dies 2014	2,87	6,35	4,55	2,30	3,91
Dies 2013	2,89	5,52	5,22	2,49	3,77
Variació14/13	-0,76	15,11	-12,80	-7,62	3,96

No residents	Hotels	Càmpings	Apartaments	Cases rurals	Total
Dies 2014	5,63	8,47	7,36	5,26	6,32
Dies 2013	5,86	8,54	7,55	4,47	6,49
Variació14/13	-3,92	-0,77	-2,53	17,70	-2,71

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

La distribució de la demanda pels tipus d'oferta

Oferta	Viatgers 2014			Pernoctacions 2014		
	Residents	No residents	TOTAL	Residents	No residents	TOTAL
Hotels	37,27	30,01	67,29	21,67	34,18	55,86
Càmping	15,30	7,04	22,34	19,67	12,07	31,74
Apartaments	4,08	5,49	9,56	3,75	8,18	11,93
Cases Rurals	0,65	0,16	0,81	0,30	0,17	0,47
TOTAL	57,30	42,70	100,00	45,40	54,60	100,00

Oferta	Viatgers 2013			Pernoctacions 2013		
	Residents	No residents	TOTAL	Residents	No residents	TOTAL
Hotels	34,18	34,00	68,18	19,56	39,38	58,94
Càmping	14,48	7,98	22,46	15,80	13,47	29,27
Apartaments	3,48	5,26	8,73	3,59	7,85	11,44
Cases Rurals	0,51	0,11	0,63	0,25	0,10	0,35
TOTAL	52,65	47,35	100,00	39,20	60,80	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

5. L'ACTIVITAT EMPRESARIAL

La distribució empresarial a Tarragona en funció de la personalitat jurídica

	Societats anònimes	Societats R. L.	Societats cooperatives	Comunitats de béns	Associacions	Altres	Persones físiques	Total
2014	2,44	33,63	0,87	4,09	8,01	0,26	50,69	100
2010	2,52	32,36	0,90	3,80	6,76	0,25	53,41	100
2005	3,21	28,77	1,22	2,79	5,28	0,25	58,47	100
2000	4,35	23,26	1,77	2,67	4,13	0,28	63,54	100

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

Distribució de les empreses segons el nombre d'assalariats

	Tarragona				Catalunya			
	2000	2005	2010	2014	2000	2005	2010	2014
Sense	51,65	48,84	52,55	52,82	53,90	51,71	55,72	55,40
De 01 a 05	38,43	40,53	38,90	40,24	34,67	36,78	34,65	36,46
De 5 a 19	7,44	8,14	6,58	5,36	8,20	8,53	7,15	5,97
De 20 a 49	1,84	1,76	1,32	0,98	2,22	1,99	1,59	1,34
De 50 a 99	0,38	0,42	0,33	0,32	0,57	0,52	0,46	0,41
De 100 a 499	0,24	0,29	0,29	0,24	0,38	0,40	0,37	0,35
Mes de 500	0,02	0,03	0,03	0,04	0,05	0,07	0,06	0,06
TOTAL	100	100	100	100	100	100	100	100

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

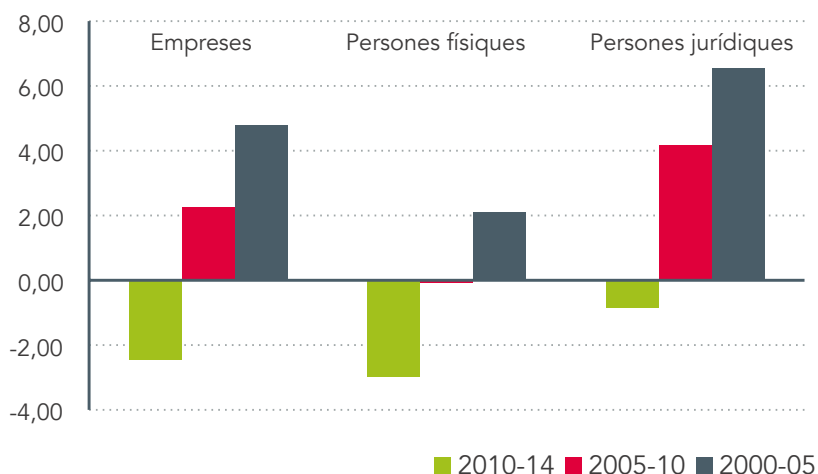
L'activitat productiva de l'àrea ha experimentat una transformació severa des del 2009, any en què es va iniciar una situació crítica per a l'economia espanyola. Ens trobem en el marc d'una crisi no remuntada que ha tingut fortes conseqüències en el mercat de treball i en la dinàmica i estructura empresarial de la zona. L'oferta productiva de l'àrea ha experimentat una sèrie de canvis en la seva organització i grandària, que han tingut unes particularitats molt decisives i que, a banda del seu dinamisme, indiquen diferències entre aquesta estructura productiva i la del conjunt català.

Veient l'evolució de la personalitat jurídica empresarial des de l'any 2000 fins al 2014 (trobem el fort tall del 2008 amb conseqüències que ja s'assenyalen per al 2010), podem considerar diversos aspectes en la variació de l'estructura organitzativa de les empreses de la zona. En primer lloc, cal ressaltar la disminució del nombre de societats anònimes, que podíem considerar era una base significativa en les característiques de l'oferta productiva de l'àrea pel seu condicionant d'empresa, generalment, més organitzada, estable i capitalitzada. En segon lloc, aquesta variació s'ha orientat cap a les societats de responsabilitat limitada, les comunitats de béns i les associacions, estructures empresarials més personalitzades, més febles davant de les dinàmiques dels mercats i amb capitalització diferent.

Podem observar les diferències en la distribució de l'oferta al llarg d'un període de quinze anys (des del 2010 fins a l'exercici actual). En els primers anys, cal ressaltar la variació positiva del nombre d'empreses —que, entre el 2000 i el 2005, van experimentar augments anuals acumulatius del 4,79%— i la variació molt superior en les persones jurídiques (6,55%) que en les físiques (2,11%). En el segon període (entre el 2005 i el 2010, aquest darrer any ja fortament afectat per la situació crítica que es va originar el 2008), l'oferta empresarial va continuar creixent amb valors anuals acumulatius d'un 2,25%, però amb una disminució de les persones físiques del -0,03%, que van ser els primers afectats per la situació. També va continuar un dinamisme important de les societats amb una variació del 4,16%, encara que amb una disminució de les societats anònimes i un augment de la resta. A partir del 2010, ja s'observa una forta disminució del nombre d'empreses amb valors anuals acumulatius de -2,45%, que afecta tant a les persones físiques (amb un -2,98%) com a les persones jurídiques (amb un -0,84%). En aquesta situació, es va passar de 55.914 empreses l'any 2010 a 50.639 l'any 2014 i de les 29.862 persones físiques de l'any 2010 a 25.669 el 2014. És a dir, que els nivells d'oferta del 2014 són inferiors als del 2005.

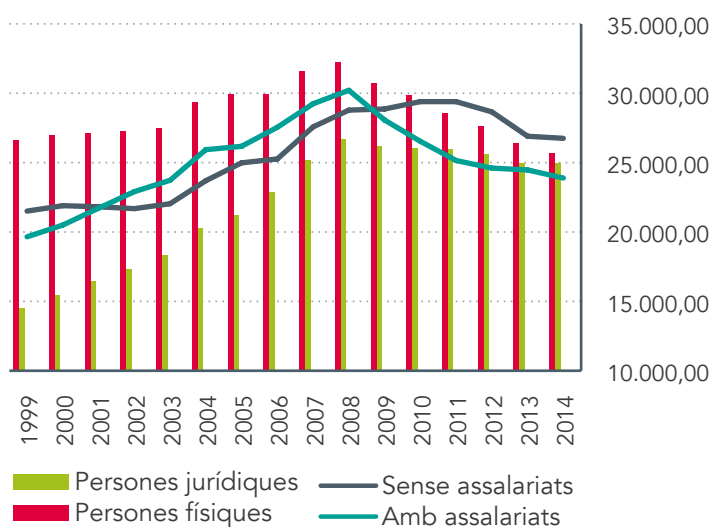
5. L'ACTIVITAT EMPRESARIAL

Variació anual acumulativa per períodes de l'oferta empresarial a Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

L'estructura empresarial a Tarragona.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

Indicador del pes relatiu i la seva evolució de l'estructura empresarial de la zona en l'evolució del conjunt català

	Sense	De 01 a 05	De 5 a 19	De 20 a 49	De 50 a 99	De 100 a 499	Més de 500	Total
2014	0,953	1,103	0,899	0,726	0,777	0,695	0,693	1
2010	0,943	1,123	0,920	0,829	0,712	0,802	0,511	1
2005	0,944	1,102	0,954	0,880	0,816	0,725	0,383	1
2000	0,958	1,108	0,907	0,828	0,664	0,638	0,352	1

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

A partir del 2010, la grandària de les empreses ha disminuït. Si observem el quadre, podem concloure que augmenta el pes de les de menys de 500 treballadors o sense treballadors, mentre que la resta —a banda d'un petit augment en les de més de 500— disminueixen en el seu pes relatiu en el conjunt de l'oferta empresarial de l'àrea. La disminució del nombre de treballadors per unitat productiva ja s'observa des del 2005, però el manteniment de les empreses de grandària superior mantenia, fins a cert punt, l'estructura global de l'oferta. Això no obstant, a partir del 2010, la pèrdua relativa de les mitjanes empreses es fa notar en l'estructura empresarial de la zona. El mateix succeeix en termes globals en el conjunt català, encara que l'estructura de l'oferta és més sòlida, perquè les empreses de més de 500 treballadors representen quasi dos punts més que a la zona.

Aquestes diferències en l'evolució de l'oferta productiva de la zona segons la seva grandària i en relació amb el conjunt de Catalunya, les hem volgudes assenyalar a partir d'uns indicadors d'especialització o preferència en el seu dinamisme, que es reflecteixen el quadre adjunt. Per interpretar el quadre cal tenir en compte que, en els índexs superiors a 1, l'especialització de la zona és superior a la del conjunt català i, passa el contrari, quan està per sota. Observant el quadre veiem que l'àrea té menys representació que el conjunt català en qualsevol segmentació de l'estructura productiva, excepte en el grup d'1 a 5 treballadors, és a dir, l'estructura empresarial de l'àrea en termes generals és d'una grandària inferior. Pel que fa al dinamisme al llarg d'aquest període d'anàlisi, podem observar com l'àrea va incrementar el seu pes relatiu en totes les empreses amb assalariats entre el 2000 i el 2010 i que, entre el 2010 i el 2014, va tenir lloc el fenomen invers, ja que es va perdre pes relatiu en la major part de segments de grandària, excepte en les empreses sense assalariats i en els segments de 50 a 99 treballadors i més de 500.

La dinàmica empresarial de la zona s'ha comportat amb diferències significatives de la del conjunt català, amb un creixement de grandària entre el 2000 i el 2010 i una pèrdua d'aquesta a partir d'aleshores. Podríem assenyalar que els efectes de la crisi generada a finals de 2008 sobre el teixit productiu de la zona han tingut més conseqüències sobre l'oferta empresarial que en el conjunt català, on una oferta productiva més ferma i diversificada ha permès ponderar en major manera aquesta situació.

6. EL COMERÇ EXTERIOR

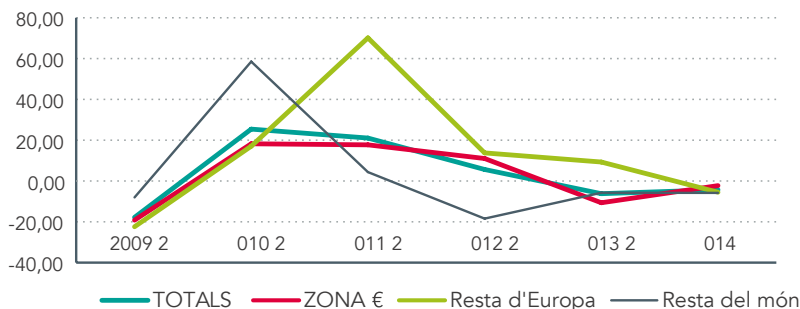
Exportacions i importacions de Tarragona (milers d'euros)

	Any 2013		Any 2014	
	Exportació	Importació	Exportació	Importació
Gener	567.808	991.830	604.238	897.829
Febrer	670.027	770.557	544.266	1.124.786
Març	582.052	849.970	634.854	1.073.608
Abril	594.490	876.283	640.608	952.890
Mai	672.630	993.908	540.141	951.771
Juny	560.460	796.686	506.300	914.718
Juliol	550.637	883.621	552.008	1.028.911
Agost	561.519	1.020.607	633.010	914.718
Setembre	542.689	1.169.855	—	—
Octubre	663.286	1.063.395	—	—
Novembre	615.715	1.031.764	—	—
Desembre	494.913	927.022	—	—
TOTAL	7.076.226	11.375.498	4.655.426	7.859.231

Variació interanual

	Any 2013		Any 2014	
	Exportació	Importació	Exportació	Importació
Gener	-11,38	9,43	6,42	-9,48
Febrer	14,94	-26	-18,77	45,97
Març	-13,71	-23,98	9,07	26,31
Abril	13,07	-19,05	7,76	8,74
Mai	11,38	-6,85	-19,7	-4,24
Juny	4,76	-6,12	-9,66	14,82
Juliol	-13,39	-1,14	0,25	16,44
Agost	-1,45	-1,29	12,73	-10,38
Setembre	-18,6	0,55	—	—
Octubre	-11,21	-6,94	—	—
Novembre	-0,88	28,27	—	—
Desembre	-33,32	-0,81	—	—
TOTAL	-6,22	-5,49	-4,29	9,33

Milers d'euros exportats des de les comarques de Tarragona.

Efectes vençuts i impagats (variació interanual del primer semestre)

	Exportació	Importació
Tarragona		
Variació 2013-2014. Acumulat Agost	-4,29	9,33
Catalunya		
Variació 2013-2014. Acumulat Agost	1,37	16,07
Espanya		
Variació 2013-2014. Acumulat Agost	0,89	5,76
Tarragona/Catalunya		
Any 2013	12,12	17,07
2014 fins a l'agost	11,53	16,61

Font: Elaboració pròpia a partir DGA

Fins a l'agost del 2014, les vendes a l'exterior s'han alentit a la zona: en dades interanuals, han experimentant un descens del -4,29%, mentre que les importacions han augmentat un 9,33%. Les variacions a la baixa dels darrers mesos ens indiquen que el comerç exterior de la zona no té el mateix efecte que podia tenir en períodes amb creixement, ja que llavors generava efectes directes i indirectes sobre l'activitat productiva de l'àrea molt superiors als actuals. Les empreses exporten menys, cosa que repercuteix, principalment, en el sector industrial (amb menor activitat cap al mercat exterior). Les importacions creixen, però ho fan a un ritme inferior, fet que incideix no solament en l'activitat transformadora industrial, sinó també en l'activitat terciària de distribució.

Sembla que les empreses exportadores hagin trobats topalls de mercat, situació que podríem relacionar amb la seva orientació o penetració cap a diferents mercats —i també amb les característiques de la seva producció o del seu sector. En observar els gràfics adjunts, podem veure la significació de la zona euro i de la resta d'Europa en les vendes de la zona. El ritme de creixement d'aquestes àrees condiciona les exportacions, mentre que la cerca de mercats alternatius fora d'elles ha representat un esforç important, però encara queda molt lluny que aquests prenguin una rellevància notòria per a l'oferta de l'àrea. Tot i que el seu creixement important es va produir l'any 2010, a partir d'aleshores la seva variació ha estat negativa (el seu pes relatiu va caure el 2012 i el 2013, tot i que ha experimentat un augment en l'últim exercici).

La no-diversificació de mercats indica dues coses: en primer lloc, la cultura empresarial, que, en les seves vendes a l'exterior, es troba més còmoda en el mercat de la Unió que en el de la resta del món i, en segon lloc, la dependència de les vendes de la conjuntura d'aquests països. Si observem l'evolució dels últims mesos en dades interanuals a Catalunya i Espanya, les variacions són superiors a les de la zona, cosa que, en part, és conseqüència d'una major diversificació en les vendes. Aquesta dinàmica fa que les comarques del Camp i de l'Ebre perdin pes relatiu quant a exportacions en el conjunt català i, des de fa uns quants mesos, també quant a importacions.